รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สุขุมาล เกษมสุข

372.0115
ส745ป

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤศจิกายน 2553

บริจาค

372.0115
ส745ป

รายงานการวิจัย
เรื่อง
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สุขุมาล เกษมสุข

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤศจิกายน 2553

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากเงินรายได้
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
ประจำปีงบประมาณ 2552

ประกาศคุณูปการ

การทำงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.มิ่ง เทพครเมือง และอาจารย์จุลศักดิ์ สุขสบาย ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์และแปลผลทางสถิติ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักษณา อินทะจักร อาจารย์สุกัญญา สุพรรณรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัทยา การะเจดีย์ อาจารย์พรรณนิภา สันติพงษ์ อาจารย์ชฎาธาร คำเนียม ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา จ่ายเจริญ อาจารย์นฤมล พัชรปิยะกุล และอาจารย์กัลยา ผ่องแผ้ว ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ได้จัดสรรเวลาและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ ความร่วมมือของทุกท่าน และขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ หวังว่าผลงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนต่อไป

สุขุมาล เกษมสุข

สุขุมาล เกษมสุข. (2553). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).**

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตและเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต ที่มีปัจจัยทางจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 317 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายชั้นละ 2 ห้องเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะ และการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้ร้อยละ 52.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่านักเรียนสาธิตที่มีจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

Sukumarn Kasemsuk. (2010). Factors Relating to Public Mind Behavior of the Pupils of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary).

The purposes of this study were : 1) to study psychological characteristic and social environmental factors affecting on public mind behavior and 2) to compare public mind behavior of the Demonstration pupils with different psychological characteristic and social environment. The sample group consisted of 317 pupils of grade 4 – 6 at Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary) in the academic year of 2009. They were selected through simple random sampling with two classes for each grade. The research instruments were questionnaires consisting of public mind behavior, attitude towards public mind, democratic rearing and public mind socialization. The data were analyzed by Stepwise Multiple Regression Analysis and t – test Independent Samples.

The results were as follows : 1) attitude towards public mind and public mind socialization could altogether predict public mind behavior of the Demonstration pupils at 52.6%. 2) There was significant difference in public mind behavior of the Demonstration pupils with different psychological characteristic and social environment. It was found that female pupils showed higher public mind behavior than male pupils, pupils with high attitude towards public mind showed higher public mind behavior than those with low attitude, pupils with high amount of democratic rearing showed higher public mind behavior than those with low amount of democratic rearing, and pupils with high amount of public mind socialization showed higher public mind behavior than those with low amount of public mind socialization.

สารบัญ

ประกาศคุณูปการ
บทคัดย่อ
สารบัญ
บัญชีตาราง

บทที่ **หน้า**

1 **บทนำ** 1
ความนำ.....1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....4
ความสำคัญของการวิจัย.....4
ขอบเขตของการวิจัย.....4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....5
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....6
สมมติฐานการวิจัย.....8

2 **เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....9
จิตสาธารณะ.....9
เจตคติ.....14
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย.....17
การถ่ายทอดทางสังคม.....20
เพศกับจิตสาธารณะ.....24

3 **วิธีดำเนินการวิจัย**.....26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....26
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 **ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**.....31

5 **สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**.....40

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....41

ข้อเสนอแนะ.....47

บรรณานุกรม.....49

ภาคผนวก.....56

ภาคผนวก ก แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย.....57

ภาคผนวก ข คุณภาพของแบบวัด.....74

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 แสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด.....29

2 เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของตัวแปร.....33

3 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....34

4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....35

5 การวิเคราะห์หาตัวทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....36

6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะจำแนกตามเพศ.....37

7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะจำแนกตามเจตคติ
ต่อจิตสาธารณะ.....38

8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะจำแนกตามการ
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย.....38

9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะจำแนกตามการ
ได้รับการถ่ายทอดทางสังคม.....39

10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ.....75

11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย.....76

12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม.....77

13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ.....78

บทที่ 1
บทนำ

ความนำ

จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะช่วยให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมเจริญก้าวหน้า เพราะผู้ที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว รู้จักรักษาประโยชน์ของคนหมู่มาก เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนในสังคม ผู้มีจิตสาธารณะยังเป็นผู้มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันอันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข รู้จักร่วมมือกันทำกิจกรรม ร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมมือกันสร้างสรรค์ให้สังคมเจริญก้าวหน้า แม้บางครั้งจะต้องยอมเสียสละความสุขและประโยชน์ส่วนตนก็ตาม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 9) ได้กล่าวถึงผู้มีจิตสาธารณะว่า เป็นผู้มีความรับผิดชอบยึดมั่นเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม หมั่นประกอบคุณงามความดี บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนในทางสร้างสรรค์ ดังนั้นหากคนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้มีจิตสาธารณะ สังคมนั้นก็จะเป็นสังคมที่น่าอยู่ มีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

แต่ปัจจุบันสังคมไทยกำลังอยู่ในภาวะขาดจิตสาธารณะ อาจเนื่องจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจนเกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย คือมีแนวโน้มเป็นบริโภคนิยมมากขึ้น ให้ความสำคัญกับวัตถุมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย อาทิ การย่อหย่อนในศีลธรรมและจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การเอารัดเอาเปรียบและเบียดเบียนกัน การทำลายสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณสมบัติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2540 : 1 – 2) รวมถึงการยึดเอาของส่วนรวมมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว ละเลยต่อการช่วยดูแลรักษาของส่วนรวมเพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน จากบทความเรื่อง "จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม" ได้กล่าวถึงการขาดจิตสาธารณะของคนไทย โดยจะเห็นได้จากการละเลยไม่ช่วยกันรักษาของสาธารณะต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ สวนสาธารณะ ถนนสาธารณะ เป็นต้น การทิ้งขยะมูลฝอยก็ทิ้งพอให้พ้นหน้าบ้านของตน น้ำประปาไฟฟ้าที่เป็นของหลวงไม่ใช่ของตนก็มักถูกถลุงใช้อย่างฟุ่มเฟือย ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นเมื่อ

รู้เห็นการทุจริตคอร์รัปชั่นใกล้ตัวกลับคิดว่าธุระไม่ใช่ หรือเมื่อได้ยินเสียงผู้หญิงร้องขอความช่วยเหลือก็ยังไม่ช่วยแม้แต่จะโทรศัพท์แจ้งตำรวจ ตัวอย่างเหล่านี้แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของคนไทย (สื่อพลัง 2542 : 4) นอกจากนี้คนไทยยังเกิดความแตกแยกทางความคิด แบ่งแยกพวก เห็นแก่ประโยชน์ของตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม แล้วกระทำการต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดกับคนส่วนใหญ่และประเทศชาติ เพียงเพราะต้องการเอาชนะกันเท่านั้นหรือเพียงเพื่อประโยชน์ที่ตนต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของประเทศชาติทั้งด้านภาพลักษณ์ เศรษฐกิจและความสงบสุขของส่วนรวม กล่าวได้ว่าความเสียหายของส่วนรวมและของประเทศชาติที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของคนบางคนและบางกลุ่มนี้แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของคนในสังคม

แม้แต่สังคมเล็ก ๆ ในโรงเรียน ในห้องเรียน เราก็จะพบพฤติกรรมการขาดจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น การไม่ช่วยเก็บกวาดเศษกระดาษที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ทิ้ง การไม่ช่วยทำความสะอาดห้องเรียน ไม่ช่วยจัดเก็บสิ่งของในห้องเรียนให้เรียบร้อยหากไม่ใช่เวรของตน หรือแม้แต่วันที่เป็นเวรต้องรับผิดชอบหน้าที่ต่าง ๆ ก็ยังเผลอลืมบ้าง ทำไม่เต็มที่บ้าง เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้แม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาไม่ใช่เรื่องใหญ่โตหรือเกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อส่วนรวม แต่ก็ไม่ควรปล่อยปละละเลย เพราะแสดงให้เห็นถึงการขาดจิตสาธารณะของนักเรียน แม้ว่าเด็ก ๆ เหล่านี้จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยให้ช่วยกันดูแลรักษาของส่วนรวม ช่วยกันทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่เขาก็อาจจะทำเพราะครูบอกให้ทำ อาจทำเฉพาะเมื่ออยู่ต่อหน้าครูหรือเฉพาะในห้องเรียน ในโรงเรียนเท่านั้น หลังจากนั้นเมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมอื่นในสถานการณ์อื่น เขาก็อาจไม่สนใจที่จะทำ แล้วเด็ก ๆ เหล่านี้ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีจิตสาธารณะซึ่งอาจทำสิ่งที่เสียหายร้ายแรงต่อทรัพยากรและของส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างปัญหาแก่สังคมและประเทศชาติได้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยพบรายงานที่น่าสนใจฉบับหนึ่งที่ตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในแต่ละระดับ ในช่วงปีการศึกษา 2527 – 2533 ได้ข้อสรุปว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความสนใจและเน้นการเลือกปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อตนเองเกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่มีความตระหนักในสิ่งที่จะเกิดผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยมาก เรื่องใดก็ตามที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง นักเรียนจะเร่งรีบดำเนินการ แต่เรื่องใดที่จะเกิดผลต่อสังคมส่วนรวมและไกลตัว เขากลับให้ความสนใจน้อย (โกวิท ประวาลพฤกษ์. 2534 : 3) จากรายงานฉบับนี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่นักเรียนเหล่านั้นต่อมาส่วนหนึ่งคือผู้ใหญ่ที่สร้างปัญหาแก่สังคมไทยทุกวันนี้

ปัญหาที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะมีหลายประการ ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม และปัญหาทางการเมือง **ปัญหาทางเศรษฐกิจ** เช่น การที่รัฐต้องเสียงบประมาณจำนวนมากในการซ่อมแซม บำรุงรักษาและจัดหาสาธารณสมบัติ อีกทั้งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทำลายทรัพย์สินทั้งของประชาชนและของราชการ ในแต่ละปีรัฐต้องเสียงบประมาณจำนวนมหาศาลในการฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากปัญหาอุทกภัย สลับปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเกิดจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้และการไม่รักษาแหล่งน้ำ ฯลฯ ส่วน**ปัญหาทางสังคม** ที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะ เช่น ความขัดแย้งจากการเบียดเบียนแย่งชิงผลประโยชน์จนถึงขั้นทำร้ายร่างกายและชีวิตกันและกัน ขาดความร่วมแรงร่วมใจในการแก้ปัญหาส่วนรวม ไม่ร่วมมือกันสร้างสรรค์สังคม ต่างคนต่างอยู่ เห็นแก่ตัว ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ฯลฯ ส่วน**ปัญหาทางการเมือง** ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีความขัดแย้งทางการเมืองที่ชัดเจนและเรื้อรังเป็นเวลานาน ต่างฝ่ายต่างมุ่งเอาชนะและกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของประเทศชาติ ทำให้เสียเวลา เสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ เสียเวลาและโอกาสในการแก้ปัญหาของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และภาพลักษณ์ของประเทศ กลายเป็นห่วงโซ่ปัญหาที่ดูเหมือนจะหาทางออกและแก้ไขได้ยาก ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของคนในสังคมไทย

หากสังคมยังมีสภาพเช่นนี้ประเทศชาติย่อมไม่สงบสุข จะมีปัญหารุมเร้ามากขึ้นทุกด้าน ยากต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน แล้วในที่สุดผู้ที่ต้องได้รับความเดือนร้อน ทุกข์ยากก็คือประชาชนคนไทยนั่นเอง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าในภาวะวิกฤตของสังคมเช่นนี้ คนไทยควรได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการมีจิตสาธารณะให้มากขึ้น นอกจากตัวเองจะมีจิตสาธารณะแล้ว ยังต้องช่วยกันสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้มีจิตสาธารณะมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสาธารณะ จะได้เป็นกำลังของสังคมและประเทศชาติต่อไป

โรงเรียนในฐานะสถาบันการศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษา อบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติ ให้เป็นคนดีมีความรู้มีความสามารถและมีคุณธรรม ดังนั้นนอกจากจะสั่งสอนด้านวิชาความรู้ ทักษะความสามารถต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนด้วย ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันคุณลักษณะที่จำเป็นเร่งด่วนคือ "จิตสาธารณะ" ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือเป็นสาเหตุของการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต โดยมุ่งศึกษาปัจจัยทางจิตลักษณะ คือ เจตคติต่อ

จิตสาธารณะและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม รวมถึงปัจจัยทางชีวสังคม คือ เพศ เมื่อได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตแล้ว จะได้ใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตที่มีปัจจัยทางจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือเป็นสาเหตุของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนและรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีงามด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 633 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ชั้นละ 2 ห้องเรียน เป็นการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม การจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) จิตลักษณะ คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ

(2) สภาพแวดล้อมทางสังคม

- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

- การถ่ายทอดทางสังคม

(3) ลักษณะทางชีวสังคม

- เพศ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนสาธิต หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมจิตสาธารณะ** หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรู้จักเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบต่อสมบัติของส่วนรวม ช่วยกันดูแลรักษาของส่วนรวมและยังรวมหมายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วย โดยพิจารณาจากพฤติกรรมต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การดูแลรักษา เช่น ใช้แล้วทำความสะอาด เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย ฯลฯ

ตัวชี้วัดที่ 2 ลักษณะการใช้ เช่น ใช้อย่างถนอม ใช้อย่างถูกวิธี ใช้อย่างประหยัด ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัดที่ 2 การอาสาทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน

ตัวชี้วัดที่ 2 การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

การวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ วัดได้โดยให้นักเรียนระบุถึงการกระทำของตนเองว่ากระทำบ่อยมากน้อยเพียงไร จากแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะจำนวน 30 ข้อ นักเรียนที่ได้

คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ

2. **เจตคติต่อจิตสาธารณะ** หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของนักเรียนสาธิตที่มีต่อจิตสาธารณะอย่างมีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ วัดได้โดยให้นักเรียนประเมินความรู้สึกของตนเองว่าเป็นจริงมากน้อยเพียงไร จากแบบวัดจำนวน 30 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ

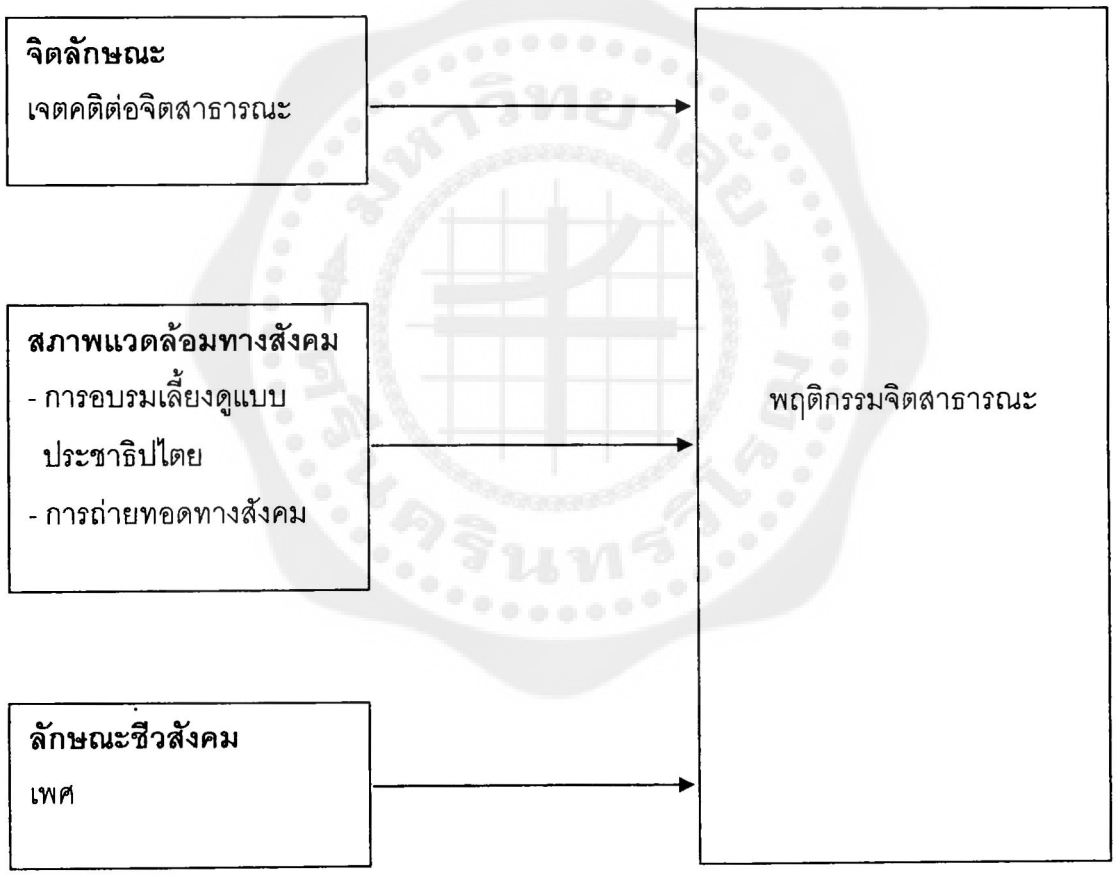
3. **การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย** หมายถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูลูกที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูก ยอมรับในสิทธิ ความสามารถ และความคิดที่ถูกต้องของลูก ปฏิบัติต่อลูกอย่างมีเหตุผล ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ส่งเสริมให้ลูกมีอิสระพอสมควรในการคิดตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสม วัดได้โดยให้นักเรียนระบุว่าเป็นจริงมากน้อยเพียงไรเกี่ยวกับการเลี้ยงดูของบิดามารดา จากแบบวัดจำนวน 20 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

4. **การถ่ายทอดทางสังคม** หมายถึงปริมาณการได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตโดยได้รับการอบรม สั่งสอน ชี้แนะ สนับสนุนให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะจากอาจารย์ประจำชั้นและการได้เห็นตัวอย่างการกระทำที่มีจิตสาธารณะของอาจารย์ประจำชั้น วัดได้โดยให้นักเรียนระบุว่าได้รับการถ่ายทอดในระดับมากน้อยเพียงไร จากแบบวัดจำนวน 30 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต โดยมุ่งศึกษาปัจจัยทางจิตลักษณะ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยทางจิตลักษณะ คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ เพราะตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมกล่าวว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีคนเก่ง คนที่ทำประโยชน์ต่อสังคมและเป็นสาเหตุที่มีความคงทนเพราะเป็นสาเหตุภายในจิตใจของบุคคล ส่วนปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางสังคม

ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการอบรม เลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ทางจริยธรรมของเด็ก ส่วนการถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการปลูกฝังความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมที่จะเป็นหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าเพศหญิงและเพศชาย มีแนวโน้มของพฤติกรรมทางสังคมในด้านบวกแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรเพศเข้ามาศึกษาร่วมด้วย โดยสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้

2. นักเรียนสาธิตที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน

3. นักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ

4. นักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

5. นักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ได้มีการประมวลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. จิตสาธารณะ
2. เจตคติ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
4. การถ่ายทอดทางสังคม
5. เพศกับจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นคำใหม่ในสังคมไทยที่ได้รับความสนใจมาก มีผู้สนใจศึกษาโดยใช้คำแตกต่างกันไป เช่น จิตสำนึกสาธารณะ จิตสำนึกทางสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ล้วนมีความหมายหลักที่เหมือนกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่าหมายถึงการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 6) ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะว่า หมายถึง กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 9) ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะว่า หมายถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นเอาสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมสังคม หมั่นประกอบคุณงามความดี บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนในทางสร้างสรรค์

อัจฉรา โฉมแฉล้ม (2544) ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคมว่าหมายถึงสภาวะความรู้ตัวถึงความคิด และความรู้สึกต่อบุคคลและสภาพแวดล้อม ที่เกิดจากการคิดคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน

นัชกร ลับบัวงาม (2540) ให้ความหมายของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ว่าหมายถึง การร่วมมือช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติส่วนรวม อุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและทำประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งออกเป็น 4 พฤติกรรมคือ 1) การให้ปันโดยการช่วยเหลือ ให้ผู้อื่นด้านทรัพย์ สิ่งของ ความรู้และแรงงาน 2) ความมีน้ำใจ โดยการแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูดและการกระทำโดยให้กำลังใจ แสดงความเห็นใจผู้อื่น 3) การไม่เอาเปรียบผู้อื่นโดยการสละทรัพย์สิ่งของ และแรงงานของตนเท่ากันหรือมากกว่าผู้อื่น 4) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยการอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม ร่วมมือกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายของส่วนรวม

ชาย โพธิสิตา (2540) ให้ความหมายของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติว่า หมายถึงการใช้สาธารณสมบัติอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัตินั้น ๆ ในวิสัยที่สามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น นอกจากนี้ ชาย โพธิสิตา ยังแบ่งระดับของการมีจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติไว้ 2 ระดับ คือ **ระดับที่หนึ่ง**เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ เรียกจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติระดับนี้ว่าแบบ Passive **ระดับที่สอง**เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ได้ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย เรียกจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติระดับนี้ว่าแบบ Active

จากความหมายของจิตสาธารณะที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยจึงใช้ "จิตสาธารณะ" ในความหมายของ การรู้จักเอาใจใส่มีความรับผิดชอบต่อสมบัติของส่วนรวม ช่วยกันดูแลรักษาของส่วนรวมและยังรวมหมายถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วย โดยพิจารณาจากพฤติกรรมต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การดูแลรักษา เช่น ใช้แล้วทำความสะอาด เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย ฯลฯ

ตัวชี้วัดที่ 2 ลักษณะการใช้ เช่น ใช้อย่างถนอม ใช้อย่างถูกวิธี ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัดที่ 2 การอาสาทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม วัดจาก

ตัวชี้วัดที่ 1 การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน

ตัวชี้วัดที่ 2 การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รู้จักรักษาสาธารณสมบัติ รู้จักช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ แต่ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะแล้วย่อมเกิดผลกระทบในหลายระดับ ดังที่ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร (2543 : 22 – 29) สรุปผลกระทบของการขาดจิตสำนึกสาธารณะไว้ดังนี้

ผลกระทบต่อบุคคลทำให้เกิดปัญหา คือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น

ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. การแก่งแย่งทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตน
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ดังนั้นการขาดจิตสาธารณะจึงส่งผลกระทบทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับองค์กร นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะมีทั้งงานวิจัยที่เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ และงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ดังนี้

งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ โกศล มีความดี (2547) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าปัจจัยทางจิตลักษณะและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ คือ (1) ข้าราชการตำรวจที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะที่ดี มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง มีลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตนสูง มีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะไม่ดี มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ มีลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตนต่ำ (2) ข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกัน มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาสูง มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนสูง มีการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชาสูง มีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมดังกล่าวต่ำ (3) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ คือ การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ร้อยละ 55.9 ต่อมา พรพรหม พรรคพวก (2550) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร พบว่าตัวแปรปัจจัยทั้งห้า คือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถอธิบายผลร่วมกันได้ร้อยละ 48.20 และเจษฎา หนูรุ่น (2551) ได้ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่ส่งผลทางบวก

ต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต สุขภาพจิต ค่านิยมความเป็นไทย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญาและความเชื่ออำนาจในตน และสามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะได้ร้อยละ 32.7

งานวิจัยที่เป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม และนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ต่อมาธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน มุทิตา หวังคิด (2547) ได้ศึกษาการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก และนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน บุญทัน ภูบาล (2549) ได้ศึกษาการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนการใช้วีดิทัศน์ ระหว่างการใช้วีดิทัศน์และหลังการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกัน โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนการใช้วีดิทัศน์ ระหว่างการใช้วีดิทัศน์ และหลังการใช้วีดิทัศน์ในแต่ละช่วง

สัปดาห์แตกต่างกัน โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยทั้ง 3 องค์ประกอบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ สุขุมาล เกษมสุข และรังสี เกษมสุข (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติ มีจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีความคงทนของจิตสาธารณะหลังการทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

เจตคติ (Attitude) มีความหมายเดียวกับทัศนคติและเจตนคติ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 321) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของเจตคติไว้อีกมากมาย ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามองค์ประกอบของเจตคติ คือเจตคติที่มีสามองค์ประกอบ เจตคติที่มีสององค์ประกอบ และเจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว

เจตคติที่มีสามองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญาหรือความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านแนวโน้มการกระทำ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530 ก : 125) ให้ความหมายเจตคติที่มีสามองค์ประกอบว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด จนเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของบุคคล

เจตคติที่มีสององค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญาหรือความรู้ และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก กลุ่มนี้ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะประเมินค่าสัญลักษณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางดีหรือไม่ดี เจตคติรวมองค์ประกอบสององค์ประกอบเข้าด้วยกัน คืออารมณ์ความรู้สึกซึ่งเป็นแกนกลางของความชอบหรือไม่ชอบและปัญญาหรือความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539 : 8; อ้างอิงจากธีระพร อุวรรณโณ. 2533)

เจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว ได้แก่ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก กลุ่มนี้ให้ความหมายว่า เจตคติหมายถึงความเข้มของอารมณ์ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (บุญมี เด็ดอนันต์กุล. 2539 : 9; อ้างอิงจากธีระพร อุวรรณโณ. 2533)

ทริแอนดิส (Triandis.1971 : 2) ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นความคิดของบุคคลที่ประกอบด้วยอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

อ้อมเดือน สดมณี (2540 : 102 – 103) ให้ความหมายของเจตคติจากการประมวลความหมายตามแนวคิดของนักจิตวิทยาสังคมว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกทั้งทางบวกและลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทำให้บุคคลพร้อมที่จะโต้ตอบออกมาเป็นพฤติกรรม

จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่ให้นิยามของเจตคติมีองค์ประกอบเดียวนี้ได้ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม (อารีวรรณ รุ่งทวีวณิช. 2541 : 36)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้นิยามของเจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก เพราะอารมณ์ความรู้สึกเป็นแรงผลักสำคัญในการทำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งพฤติกรรมที่ทำนั้นมักสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกเป็นองค์ประกอบที่ทุกกลุ่มใช้วัดเจตคติร่วมกัน และการวัดเจตคติจะวัดองค์ประกอบเดียวหรือหลายองค์ประกอบพร้อมกันก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530 ข)

ความสำคัญของเจตคติ

เจตคติเป็นจิตลักษณะที่สำคัญมาก มีผู้ศึกษาความสำคัญของเจตคติและความสัมพันธ์ของเจตคติกับพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ สรุปความสำคัญของเจตคติ ได้ดังนี้

1. เจตคติช่วยในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคล เพราะคนเรามักจะแสดงพฤติกรรมในทางที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง (จิตนภา เสถียรวิริยคุณ. 2536 : 22; อ้างอิงจาก สงวนศรี วิรัชชัย. 2527) นอกจากนี้ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520 : 4) กล่าวว่า เจตคติเชิงจริยธรรมมีคุณสมบัติที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ดังนั้นการศึกษาเรื่องเจตคติจะช่วยให้เราทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ และในทางกลับกันการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลก็ทำให้ทราบถึงเจตคติของบุคคลได้ด้วย

2. เจตคติช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เมื่อต้องการให้คนมีพฤติกรรมอย่างไร เราต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นให้เกิดขึ้นในตัวของบุคคลนั้นก่อน เพราะเจตคติมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนเรา (ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. 2542 : 17; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 10)

3. เจตคติช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพราะเจตคติเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของพลเมืองดี ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ที่กล่าวว่าจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ เจตคติ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของพลเมืองดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและจิตสาธารณะ

จากการทบทวนงานวิจัยยังไม่พบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับจิตสาธารณะโดยตรงของนักเรียน แต่พบว่ามีการศึกษาเจตคติของข้าราชการตำรวจกับจิตสาธารณะ คือ โกศล มีความดี (2547) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะดีมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะไม่ดี นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับจิตสาธารณะ เช่น พฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม พฤติกรรมการรักษาความสะอาด พฤติกรรมการประหยัดและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ได้ศึกษาตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม และการถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม เจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมได้ กัลยา สุขปะทิว (2538) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่าเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก ศิริชัย ศรีเหนี่ยง (2542) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการ สุขุมาล เกษมสุข (2544) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร พบว่า เจตคติ ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟได้ และนักเรียนที่มีเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ

และประหยัดไฟสูง มีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่ำ พรรณี บุญประกอบ และ จรัล อุ่นฐิติวัฒน์ (2546) ได้ศึกษาอิทธิพลทางจิตสังคมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย พบว่าลักษณะทางจิตสังคม ได้แก่ เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคต ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากความหมายของเจตคติและผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าเจตคติเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล บิดามารดาจะถ่ายทอดเจตคติ ค่านิยม จริยธรรม แบบอย่างพฤติกรรมแก่เด็ก การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้พฤติกรรมของบุคคลต่างกันด้วย สำหรับการศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ความหมายและลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

โรเจอร์ส (ทัศนา ทองภักดี. 2528 : 29; อ้างอิงจาก Rogers. 1972 : 117) ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึงการที่บิดามารดาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม บิดามารดาไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดของลูก ให้ความร่วมมือกับลูกตามสมควร

ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์. (2530 : 53) กล่าวว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึงการที่บิดามารดาแสดงความรักและส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ เด็กจะได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่าง ๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520 : 10 – 11) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยว่า หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่มีองค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดู 4 ประการคือ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก หมายถึง การที่บิดามารดามีความสนิทสนมให้ความรักความสำคัญแก่บุตร เคารพในสิทธิและความคิดเห็นที่ถูกต้องของบุตร ทำให้บุตรรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ภาคภูมิใจของบิดามารดาด้วย (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือการที่บิดามารดาชี้แจงเหตุผลในการสนับสนุนหรือขัดขวางพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุตร ไม่ใช้อำนาจออกคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังควรมีความสม่ำเสมอในการชมเชยให้รางวัลเมื่อบุตรทำ

ความดี และลงโทษตักเตือนเมื่อบุตรกระทำผิด (3) การเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย คือการใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือน ตัดสิทธิ ทำเมินเฉยกับบุตรที่กระทำผิดจนกว่าบุตรจะปรับปรุงตัว ไม่ลงโทษให้บุตรเจ็บกายโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะเมื่อบุตรมีอายุมากกว่า 10 ปี (4) การเลี้ยงดูแบบควบคุมปานกลาง คือสอดส่องและควบคุมการกระทำของบุตรมากพอประมาณไม่มากจนเป็นการหักหาญน้ำใจของเด็ก

กล่าวโดยสรุป การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยหมายถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูลูกที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ยอมรับในสิทธิความสามารถและความคิดเห็นที่ถูกต้องของลูก ปฏิบัติต่อลูกอย่างมีเหตุผล ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ส่งเสริมให้ลูกมีอิสระพอสมควรในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสม

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ช่วยให้บุคคลมีจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยว่า เป็นบ่อเกิดของจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต และอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูนี้มีผลต่อจริยธรรมของบุคคลคงทนไปถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นด้วย ฉะนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญมาก และเป็นข้อปฏิบัติขั้นแรกในการวางพื้นฐานทางจริยธรรมของบุคคล ถ้าการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสมแล้วการแก้ไขปรับปรุงจิตใจของบุคคลในภายหลังอาจทำได้ยาก หรือในบางกรณีก็ทำไม่ได้เลยเพราะสายไปเสียแล้ว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักการศึกษา ต่างเห็นพ้องกันว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่น่าปรารถนา เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาประเทศ วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เสริมสร้างเด็กและเยาวชนให้มีบุคลิกภาพที่น่าปรารถนาได้คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เด็กพึ่งตนเองได้เร็ว (งามตา วนินทานนท์. 2545 : 131 – 134) ซึ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้งสามแบบดังกล่าวได้รวมอยู่แล้วในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมและบุคลิกภาพของบุคคล ส่งผลถึงการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่พึงปรารถนาคือพฤติกรรมจิตสาธารณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะ

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงปรารถนา สำหรับการศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะ ได้แก่ งานวิจัยของพรพรหม พรรคพวก (2550) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งห้าตัวคือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถอธิบายผลร่วมกันได้ร้อยละ 48.20 นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับจิตสาธารณะ คือ ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี (2524) ศึกษาครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของคนไทย พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีคะแนนความเอื้อเฟื้อสูงกว่านักเรียนที่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ต่อมาไพโรจน์ หวังใจชื่น (2525) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นลักษณะสำคัญที่สัมพันธ์กับทัศนะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอบปลาย ซึ่งจะส่งเสริมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีต่อไป สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ได้ศึกษาตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมได้ จิตนภา เสถียรวิริยคุณ (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งเจตคติจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และสุขุมาล เกษมสุข (2544) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

การถ่ายทอดทางสังคม

การถ่ายทอดทางสังคม ตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า Socialization ซึ่งนักวิชาการได้ให้คำในภาษาไทยไว้ต่างกันอีกหลายคำคือ การขัดเกลาทางสังคม การเรียนรู้ทางสังคม การอบรมทางสังคม สังคมกรณ์ สังคมประกิต เป็นต้น

ความหมายและความสำคัญ

พัทยา สายหู (2524 : 1) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มสั่งสอนโดยตรงหรือทางอ้อม ให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และรับเอาระเบียบ วิธีกฎเกณฑ์ ความประพฤติและคุณค่าต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้นได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 38) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองด้วย

โสภา ชูพิกุลชัย (2522 : 30) ให้ความหมายการเรียนรู้ทางสังคมว่า เป็นกระบวนการขัดเกลาอุปนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลด้วยการฝึกหัด โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมในสังคมเป็นเครื่องช่วย

นักจิตวิทยากลุ่มหนึ่ง กล่าวว่า การถ่ายทอดทางสังคมหมายถึง กระบวนการที่บุคคลโดยเฉพาะเมื่ออยู่ในวัยเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น และจากการเรียนรู้นั้นเด็กจะมีพฤติกรรมและความนึกคิดที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมของตน (ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. 2531 : 29; อ้างอิงจาก Munn Fernald and Fernald, 1969)

บรูม และเซลซนิค (Broom; and Selznick. 1977 : 86) ให้ความหมายการถ่ายทอดทางสังคมว่าเป็นกระบวนการการเรียนรู้ของบุคคลตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่โดยเรียนรู้ถึงค่านิยม

กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคม เพื่อให้บุคคลมีความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันได้ดีในสังคมนั้น ๆ

บริงเคอฮอฟฟ์และไวท์ (งามตา วนินทานนท์. 2545 : 6; อ้างอิงจาก Brinkerhoff; and White. 1988) กล่าวว่า การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการเรียนรู้บทบาท สถานภาพและค่านิยมต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ได้

กล่าวโดยสรุป การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้จากสังคมในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ระเบียบแบบแผน บทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติตามบทบาททางสังคมของตนเพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น

การถ่ายทอดทางสังคมเกิดขึ้นในทุกสังคม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของบุคคลที่เรียนรู้จากสังคมในทุกด้านของชีวิต เพื่อการปรับตัวเข้ากับสังคมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่นมีคุณค่า และขณะเดียวกันสังคมก็ได้ประโยชน์จากการถ่ายทอดทางสังคมด้วยเพื่อให้ได้สมาชิกที่ดีมีคุณค่าต่อสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรม ช่วยให้สังคมดำรงอยู่ได้และเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการถ่ายทอดทางสังคมจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญของทุกสังคม

โรงเรียนกับการถ่ายทอดทางสังคม

ตัวแทนของสังคมซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดทางสังคมมี 6 กลุ่ม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ ตัวแทนทางศาสนาและสื่อมวลชน (สุพัตรา สุภาพ. 2546 : 42 – 45) ตัวแทนแต่ละกลุ่มต่างมีบทบาทหน้าที่ของตน โดยภาพรวมกลุ่มตัวแทนต่าง ๆ จะให้การปลูกฝังถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกันและเกื้อกูลต่อกันในการเสริมสร้างให้เกิดการถ่ายทอดทางสังคมสู่บุคคลอย่างสมบูรณ์ (งามตา วนินทานนท์. 2545 : 125)

สำหรับโรงเรียนแม้จะไม่ใช่กลุ่มแรกในการถ่ายทอดทางสังคม แต่ก็เป็นลำดับต่อมาจากครอบครัว และในบางกรณีโรงเรียนอาจมีบทบาทในการถ่ายทอดทางสังคมมากกว่า และมีโอกาสดีกว่าครอบครัว เพราะที่โรงเรียนมีครู ซึ่งเป็นผู้มีความรู้หลายสาขา ทั้งความรู้ด้านจิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ หลักการวิธีสอนที่เหมาะกับวัยของเด็ก การจัดหลักสูตรเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบ การถ่ายทอดทางสังคมของครูจึงเป็นการถ่ายทอดทางสังคมที่มีเป้าหมาย หลักการ เนื้อหาที่ชัดเจนเพื่อให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังที่งามตา วนินทานนท์ (2545 : 173) กล่าวถึงบทบาททางสังคมที่เด็กเรียนรู้จากโรงเรียนว่าเป็นบทบาทที่มีความหมายกว้างกว่าบทบาทที่เด็กเรียนรู้จากครอบครัว ครูจะสอนให้เด็กรู้จักสิ่งที่สังคมคาดหมายจากเขาในฐานะที่เขาเป็นนักเรียน เป็นสมาชิกของโรงเรียน และเป็นประชาชน

ของประเทศ เด็กได้เรียนรู้การประเมินความก้าวหน้าไม่เพียงแต่ด้านวิชาการเท่านั้น แต่รวมถึงความก้าวหน้าทางสังคมด้วย เช่น ความเชื่อฟังและเคารพกฎระเบียบ ความสามารถในการควบคุมตนเอง การเข้ากับผู้อื่น เป็นต้น การถ่ายทอดทางสังคมในโรงเรียน เน้นการยอมทำตามกฎระเบียบที่เป็นพื้นฐานการปรับตัว เด็กจะเรียนรู้ที่จะเชื่อฟังระเบียบของโรงเรียน ของสังคม

ดังนั้น กล่าวได้ว่าครูคือตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมแก่เด็กที่รับช่วงต่อจากบิดามารดา ครูมีบทบาทสำคัญในการอบรมเด็กทั้งทางด้านวิชาการ การฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และการปลูกฝังค่านิยมและระเบียบวินัยที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคมให้แก่เด็ก (งามตา วนินทานนท์. 2545 : 187) ครูจึงเป็นผู้เหมาะสมในการถ่ายทอดคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ดีงามให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ที่นักเรียนรักและเชื่อฟังมากที่สุด

วิธีการถ่ายทอดทางสังคม

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2549 : 43 - 44) กล่าวถึงการถ่ายทอดทางสังคม 2 วิธี คือ

1. การถ่ายทอดทางสังคมโดยทางตรง เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพูด รู้จักกิริยามารยาททางสังคม ครูอาจารย์สอนหนังสือนักเรียนนักศึกษาให้มีศิลปะวิทยการต่าง ๆ รวมทั้งให้ทำหน้าที่การเป็นพลเมืองดี เป็นต้น

2. การถ่ายทอดทางสังคมโดยทางอ้อม เช่น การฟังอภิปราย ฟังปาฐกถา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ การอ่านหนังสือตามห้องสมุด การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์และภาพยนตร์เป็นหนทางให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้การเข้ากลุ่มกับเพื่อนฝูงทั้งในที่ทำงานและในสถานศึกษาก็ล้วนแต่ช่วยให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ

นอกจากนี้ โสภา ชูพิกุลชัย (2522 : 33 – 34) กล่าวถึงการเลียนแบบว่าเป็นการเรียนรู้ทางสังคมวิธีหนึ่ง เป็นวิธีที่ง่ายและเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาสังคมทั่วไป เด็ก ๆ เรียนรู้จากการเลียนแบบ

เด็ก ๆ ในโรงเรียนจึงได้รับการถ่ายทอดทางสังคมจากครูทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือโดยการอบรมสั่งสอนให้มีความรู้และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ทางอ้อมคือโดยการสนับสนุน จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในค่านิยมกฎระเบียบ

ต่าง ๆ ของสังคม เพื่อการปรับตัวและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมถึงการเลียนแบบตัวอย่างพฤติกรรมที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางสังคมและจิตสาธารณะ

จากการทบทวนงานวิจัย ยังไม่พบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางสังคมกับจิตสาธารณะโดยตรง แต่พบการศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับจิตสาธารณะ คือ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ศึกษาตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าการถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม และพบว่าการถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม เจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมได้ นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางสังคมกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ได้แก่วันชัย มีกลาง (2530) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตามและการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาจากบิดามารดา และจากการประมวลเอกสารการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2540) ในเรื่องการปลูกฝังอบรมกับลักษณะทางศาสนาของบุคคล พบว่าบิดามารดามีลักษณะทางศาสนาเช่นไร บุตรก็มักจะมีลักษณะเช่นเดียวกันทั้งที่เกี่ยวกับจิตใจ ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมทางศาสนา และพฤติกรรมการปฏิบัติทางศาสนา และบุตรก็จะมีการปฏิบัติทางศาสนา สอดคล้องกับการปฏิบัติทางศาสนาของบิดามารดา อัจฉรา สุขารมณ์และอังศินันท์ อินทรกำแหง (2548) ได้ประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตใจ อารมณ์สังคม และพฤติกรรมที่ดีงามต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนในสถานศึกษา ผลจากการประมวลงานวิจัยพบว่าการถ่ายทอดทางสังคมในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงปรารถนาส่งผลทางบวกต่อนักเรียน

สรุปได้ว่า การถ่ายทอดทางสังคมของบิดามารดา และครูอาจารย์ในสถานศึกษา ทั้งการอบรมสั่งสอนและการเป็นต้นแบบ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ดีงามของเด็ก เช่น พฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม การปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนา เป็นต้น ดังนั้นการถ่ายทอด

ทางสังคมจากครู โดยเฉพาะครูประจำชั้นจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

เพศกับจิตสาธารณะ

มีทฤษฎีที่กล่าวถึงเพศกับลักษณะที่ใกล้เคียงกับจิตสาธารณะ คือลักษณะทางจริยธรรม เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่ทำนายว่าชายจะมีซูเปอร์อีโก้หรือจริยธรรมสูงกว่าหญิง โดยอธิบายว่าเด็กชายในครอบครัวปกติที่มีบิดามารดาพร้อมเพรียง จะมีการเปลี่ยนแปลงทางจริยธรรมเมื่ออายุประมาณห้าขวบ กล่าวคือในช่วงอายุ 3 – 5 ปี เด็กชายจะรู้สึกว่าบิดาแย่งความรักของมารดาไปจากตนจึงเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อบิดา แต่ต่อมาเด็กชายผู้มีพัฒนาการทางสังคมอย่างปกติ จะสามารถแก้ปัญหาขัดแย้งกับบิดาของตนได้ ด้วยการยอมรับบิดาเป็นตัวแบบอย่างแข็งขัน และทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบอร์กกล่าวว่า ในวัยเด็กเล็กและเด็กโตชายและหญิงไม่แตกต่างกันในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่เมื่อถึงวัยรุ่นชายจะมีการพัฒนาทางจริยธรรมที่ก้าวหน้ากว่าหญิง ส่วนทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมกลับให้ข้อทำนายที่ตรงกันข้าม เพราะมีงานวิจัยที่พบว่าหญิงมีการพัฒนาทางภาษาได้เร็วกว่าชาย ทำให้มีความฉลาดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้หญิงเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชาย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่าง ๆ ที่ยืนยันว่าหญิงมีการคล้อยตามสังคมสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้คาดได้ว่าในวัยก่อนและระหว่างวัยรุ่น หญิงจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชาย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520 : 16 – 17) และทฤษฎีทางจิตวิทยากล่าวถึงวุฒิภาวะของเด็กชายและหญิงว่าในระดับอายุที่เท่ากัน เด็กหญิงมักมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กชาย คือมีความคิด ความเข้าใจ มีการหยั่งเห็นสิ่งต่าง ๆ ดีกว่าเด็กชาย มีเหตุผลมากกว่าเด็กชาย (กิฟลี วรรณจิยี. 2538 :17 – 18) ซึ่งทฤษฎีที่กล่าวมายังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพศและพฤติกรรมจิตสาธารณะและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม มีดังนี้ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพศและจิตสาธารณะ ได้แก่ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย ต่อมา ธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง (2547) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย และอรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ์ และ

อุษา ศรีจินดารัตน์ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่าเยาวชนวัยรุ่นหญิงมีจิตสำนึกทางปัญญาทุกด้าน (รวมถึงจิตสาธารณะ) สูงกว่าเยาวชนวัยรุ่นชาย

จากงานวิจัยข้างต้นพบว่าเพศหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่าเพศชาย แต่ก็มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพศและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่พบผลแตกต่างกันดังนี้คือ จากการรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่เปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ของชายกับหญิง ไรท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520 : 17; อ้างอิงจาก Wright. 1975 : 57, 145) พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมโกงในการทดลองหรือพฤติกรรมเอื้อเฟื้อก็ตาม ส่วนมากไม่พบความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง แต่มีการวิจัยบางเรื่องที่พบความแตกต่างซึ่งเป็นไปในทิศทางว่าหญิงโกงน้อยกว่าชาย และมีความเอื้อเฟื้อ และความรับผิดชอบสูงกว่าชาย นอกจากนี้มีงานวิจัยของนีออน กลิ่นรัตน์ (2526) ศึกษาค่านิยมและระบบค่านิยมของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า เพศชายให้ความสำคัญแก่ค่านิยมทางสังคมสูงกว่าเพศหญิงในเรื่องความเสมอภาค ความกว้างขวางในสังคม และการช่วยเหลือผู้อื่น ส่วน สุวรรณี ยุวชาติ (2532) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ศึกษาประกอบด้วย พฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พฤติกรรมการทำความสะอาด และพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในทางบวกสูงกว่านักเรียนชาย ต่อมา สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ได้ศึกษาตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมากกว่าเพศชาย และ สุขุมาล เกษมสุข (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนชาย

จากทฤษฎีและผลการวิจัยที่กล่าวมา ยังพบผลที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับบริบทและตัวแปรอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำตัวแปรเพศเข้ามาศึกษาด้วย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือเป็นสาเหตุของการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 633 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ชั้นละ 2 ห้องเรียน เป็นการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม การจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบวัด 4 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม และแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของนักเรียนสาธิตที่มีต่อจิตสาธารณะอย่างมีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ครอบคลุมนิยามจิตสาธารณะทั้ง 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด จำนวน 30 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

(0) ฉันชอบล้างพู่กันให้สะอาดก่อนนำไปเก็บ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

(00) ฉันไม่ชอบทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อให้คะแนน 6 อันดับ ข้อความทางบวกให้คะแนนไม่จริงเลย ได้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุดได้ 6 คะแนนตามลำดับ ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน คะแนนของแบบวัดอยู่ระหว่าง 30 – 180 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดว่าเป็นผู้มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่โดยนำแบบวัดของ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) และแบบวัดของ พรเทพ เสถียรนพเก้า (2543) มาเป็นแนวทางในการสร้าง แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการที่นักเรียนสาธิตได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จากบิดามารดา จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

(0) พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านภูมิใจในตัวฉัน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

(00) พ่อแม่มักสั่งให้ฉันทำตามที่ท่านต้องการ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อจะให้คะแนน 6 อันดับ ข้อความทางบวกให้คะแนนไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุดได้ 6 คะแนน ตามลำดับ ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน คะแนนของแบบวัดอยู่ระหว่าง 20 – 120 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

จัดว่าเป็นผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ โดยนำแบบวัดการถ่ายทอดทางสังคมของ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) มาเป็นแนวทางในการสร้าง แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการที่นักเรียนสาธิตได้รับการอบรม สั่งสอน ชี้แนะ สนับสนุนให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ จากอาจารย์ประจำชั้น และการได้เห็นตัวอย่างการกระทำที่มีจิตสาธารณะของอาจารย์ประจำชั้น ตามนิยามของจิตสาธารณะ ทั้ง 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด จำนวน 30 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ประจำ ถึง ไม่เคย

ตัวอย่างแบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม

(0) อาจารย์ย้ำให้นักเรียนทำความสะอาดอุปกรณ์การเรียนก่อนนำไปเก็บ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

(00) อาจารย์ใช้ซอล์กอย่างประหยัด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อให้คะแนน 6 อันดับ ข้อความทางบวกให้คะแนน ไม่เคยได้ 1 คะแนน จนถึงประจำได้ 6 คะแนนตามลำดับ ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน คะแนนของแบบวัดอยู่ระหว่าง 30 - 180 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบวัดฉบับนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของ สุขุมาล เกษมสุข และ รังสี เกษมสุข (2551) เป็นข้อความแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต ครอบคลุมนิยามจิตสาธารณะทั้ง 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด จำนวน 30 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ประจำถึงไม่เคย

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

(0) เมื่อกวาดห้องเสร็จแล้ว ฉันเก็บไม้กวาดใส่กล่องให้เรียบร้อย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

(00) ฉันหยิบเครื่องเขียนส่วนกลางของห้องไปใช้ที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อให้คะแนน 6 อันดับ ข้อความทางบวกให้คะแนนไม่เคยได้ 1 คะแนน จนถึงประจำได้ 6 คะแนน ตามลำดับ ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน คะแนนของแบบวัดอยู่ระหว่าง 30 – 180 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ชั้นละ 1 ห้องเรียน ซึ่งไม่ใช่ห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 รวมจำนวน 151 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้เป็นแบบวัดและหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha – Coefficient)

ตาราง 1 แสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจจำแนก
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	30	.96	.35 - .72
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	20	.85	.28 - .61
การถ่ายทอดทางสังคม	30	.95	.32 - .80
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	30	.87	.21 - .66

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ประจำชั้น จัดสรรเวลาและอำนวยความสะดวกให้ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 317 คน มีนักเรียนที่ตอบแบบวัดสมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 280 คน คิดเป็นแบบวัดที่สมบูรณ์ ร้อยละ 88.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) ค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติที (t – test) แบบ Independent Samples เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตตามความแตกต่างของตัวแปรอิสระ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยมุ่งศึกษา**ปัจจัยด้านจิตลักษณะ** คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ และ**ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม** คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 2 การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นพื้นฐานของความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ในการตีความผลการวิจัยและกำหนดขอบเขตการนำผลการวิจัยไปใช้

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 รวม 317 คน มีนักเรียนที่ตอบแบบวัดสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 280 คน คิดเป็นแบบวัดที่สมบูรณ์ร้อยละ 88.33 ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีนักเรียนชายจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 มีนักเรียนหญิงจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยพิจารณาตามตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

เจตคติต่อจิตสาธารณะ มีนักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำและสูง จำนวนเท่ากัน คือ 140 คน คิดเป็นอย่างละร้อยละ 50 โดยมีค่าเฉลี่ย 131.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 21.07

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 มีนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 โดยมีค่าเฉลี่ย 88.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.92

การถ่ายทอดทางสังคม มีนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 47.14 มีนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 52.86 โดยมีค่าเฉลี่ย 126.31 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.46

พฤติกรรมจิตสาธารณะ มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 40 โดยมีค่าเฉลี่ย 129.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18.75

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด (ตาราง 3) ตามเกณฑ์การแปลผลดังต่อไปนี้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของตัวแปร

ตัวแปร	พิสัยของการวัด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ความหมาย
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	30 – 180	156 – 180	มากที่สุด
		131 – 155	มาก
		106 – 130	ค่อนข้างมาก
		81 – 105	ค่อนข้างน้อย
		56 – 80	น้อย
		30 – 55	น้อยที่สุด
การอบรมเลี้ยงดู	20 – 120	103.36 – 120.00	มากที่สุด
แบบประชาธิปไตย		86.69 – 103.35	มาก
		70.02 – 86.68	ค่อนข้างมาก
		53.35 – 70.01	ค่อนข้างน้อย
		36.68 – 53.34	น้อย
		20.00 – 36.67	น้อยที่สุด
การถ่ายทอดทางสังคม	30 – 180	156 – 180	มากที่สุด
		131 – 155	มาก
		106 – 130	ค่อนข้างมาก
		81 – 105	ค่อนข้างน้อย
		56 – 80	น้อย
		30 – 55	น้อยที่สุด
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	30 – 180	156 – 180	มากที่สุด
		131 – 155	มาก
		106 – 130	ค่อนข้างมาก
		81 – 105	ค่อนข้างน้อย
		56 – 80	น้อย
		30 – 55	น้อยที่สุด

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	Min	Max
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	131.59	21.07	71	180
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	88.25	13.92	41	116
การถ่ายทอดทางสังคม	126.31	20.46	65	171
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	129.51	18.75	77	175

จากตาราง 3 พบว่าเมื่อพิจารณาตัวแปรจิตลักษณะ นักเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยเจตคติต่อจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 131.59) เมื่อพิจารณาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม นักเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 88.25) และมีค่าเฉลี่ยการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 126.31) และพบว่านักเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 129.51)

ตอนที่ 2 การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	เจตคติต่อจิตสาธารณะ	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	การถ่ายทอดทางสังคม	พฤติกรรมจิตสาธารณะ
เจตคติต่อจิตสาธารณะ	-	.417 ***	.083	.692 ***
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย		-	.097	.280 ***
การถ่ายทอดทางสังคม			-	.275 ***
พฤติกรรมจิตสาธารณะ				-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 4 พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตาม คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเจตคติต่อจิตสาธารณะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงที่สุดคือ .692 รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย .280 และการถ่ายทอดทางสังคม .275

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่ามีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ทางบวกเพียงคู่เดียวคือ เจตคติต่อจิตสาธารณะกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .417

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น โดยรวมตัวแปรอิสระหลายตัวไว้ในสมการถดถอย เพื่อทำนายตัวแปรตามตัวเดียว ซึ่งทำให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อ 1

สมมติฐานข้อ 1 เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้

การทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตัวแปรอิสระคือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการถ่ายทอดทางสังคม ตัวแปรตามคือพฤติกรรมจิตสาธารณะ

เมื่อใช้ตัวแปรอิสระทั้งสามร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์หาตัวทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ลำดับที่	ตัวทำนาย	R	R^2	R^2 change	β	F
1	เจตคติต่อจิตสาธารณะ	.692	.478	.478	.673	255.050 ***
2	การถ่ายทอดทางสังคม	.725	.526	.048	.219	27.842 ***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 พบว่าตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะได้ มี 2 ตัวแปร คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะ และการถ่ายทอดทางสังคม ตัวแปรทั้งสองร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะได้ร้อยละ 52.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเจตคติต่อจิตสาธารณะเป็นตัวทำนายลำดับที่หนึ่ง มีอิทธิพลสูงสุดทำนายได้ร้อยละ 47.8 เมื่อเพิ่มตัวทำนายลำดับที่สอง คือการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 52.6 ได้สมการการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

พฤติกรรมจิตสาธารณะ = .673 ก + .219 ข

ก = เจตคติต่อจิตสาธารณะ

ข = การถ่ายทอดทางสังคม

สรุปผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะ และการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างกลุ่ม เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อ 2 – 5

สมมติฐานข้อ 2 นักเรียนสาธิตที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	SD	t
ชาย	144	124.44	19.83	
				4.868 ***
หญิง	136	134.88	15.93	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 6 พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สมมติฐานข้อ 3 นักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างนักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง กับนักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำแนกตามเจตคติต่อจิตสาธารณะ

เจตคติต่อจิตสาธารณะ	N	$\bar{X}$	SD	t
ต่ำ	140	119.14	17.40	11.107 ***
สูง	140	139.89	13.65	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สมมติฐานข้อ 4 นักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำแนกตามการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	N	$\bar{X}$	SD	t
น้อย	136	125.70	18.52	3.370 ***
มาก	144	133.12	18.31	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สมมติฐานข้อ 5 นักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมากกับนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำแนกตามการได้รับการถ่ายทอดทางสังคม

การได้รับการถ่ายทอดทางสังคม	N	$\bar{X}$	SD	t
น้อย	132	125.27	18.55	
				3.659 ***
มาก	148	133.30	18.17	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 9 พบว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตที่มีปัจจัยทางจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้
2. นักเรียนสาธิตที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน
3. นักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ
4. นักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย
5. นักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง** เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ชั้นละ 2 ห้องเรียน เป็นการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม การจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวัด 4 ฉบับ คือ แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นและสถิติที

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อ 1 "เจตคติต่อจิตสาธารณะ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้" ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเจตคติต่อจิตสาธารณะและการถ่ายทอดทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้ร้อยละ 52.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ตัวทำนายลำดับที่หนึ่ง คือ เจตคติต่อจิตสาธารณะทำนายได้ร้อยละ 47.8 เมื่อเพิ่มตัวทำนายลำดับที่สอง คือ การถ่ายทอดทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 52.6 ผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 1

ผลการวิจัยในส่วนนี้แสดงว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะและการถ่ายทอดทางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ การที่เจตคติต่อจิตสาธารณะเป็นตัวทำนายลำดับที่หนึ่งที่ทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต ได้ถึงร้อยละ 47.8 ทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นจิตลักษณะซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งตรงกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะสำคัญของบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของพลเมืองดีและพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะก็จะแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี และสอดคล้องกับที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจนปัจจนึก (2520 : 4) กล่าวว่า เจตคติเชิงจริยธรรมเป็นคุณสมบัติสำคัญในการทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

สำหรับการถ่ายทอดทางสังคมจากครูประจำชั้น เป็นตัวทำนายลำดับที่สอง เมื่อร่วมกับเจตคติ ซึ่งเป็นตัวทำนายลำดับที่ 1 สามารถเพิ่มการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้ถึงร้อยละ 52.6 ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนนักเรียน

ไม่เฉพาะแต่ด้านวิชาความรู้ ความสามารถเท่านั้น แต่ครูยังมีบทบาทในด้านการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนด้วย รวมถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังที่งามตา วนินทานนท์ กล่าวถึงบทบาททางสังคมที่เด็กเรียนรู้จากโรงเรียน ว่าเป็นบทบาทที่มีความหมายกว้างกว่าบทบาทที่เด็กเรียนรู้จากครอบครัว ครูจะสอนให้เด็กรู้จักสิ่งที่สังคมคาดหมายจากเขาในฐานะที่เขาเป็นนักเรียน เป็นสมาชิกของโรงเรียนและเป็นประชาชนของประเทศ เด็กได้เรียนรู้การประเมินความก้าวหน้าไม่เพียงแต่ด้านวิชาการเท่านั้น แต่รวมถึงความก้าวหน้าทางสังคมด้วย เช่น ความเชื่อฟังและเคารพต่อกฎระเบียบ ความสามารถในการควบคุมตนเอง การเข้ากับผู้อื่น เป็นต้น การถ่ายทอดทางสังคมในโรงเรียนเน้นการยอมทำตามกฎระเบียบที่เป็นพื้นฐานการปรับตัว เด็กเรียนรู้ที่จะเชื่อฟังกฎระเบียบของโรงเรียนของสังคม นั่นคือการถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมของเขา บุคคลจะเรียนรู้และซึมซาบเอาความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เข้าไว้เป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิดและพฤติกรรม (งามตา วนินทานนท์.2545 : 173,11) ดังนั้นการถ่ายทอดทางสังคมจากครู โดยเฉพาะครูประจำชั้น จึงมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมาก เพราะในแต่ละวันที่เด็กมาโรงเรียน ครูประจำชั้นเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดนักเรียน และมีอิทธิพลต่อนักเรียนมากที่สุด นักเรียนจะรัก เชื่อฟังและเกรงใจครูประจำชั้นมาก เมื่อครูประจำชั้นแนะนำ สั่งสอน อบรม สิ่งใดก็จะเชื่อฟังและทำตามคำสอนนั้น รวมถึงทำตามพฤติกรรมของครูด้วย กล่าวได้ว่านักเรียนจะได้รับการสั่งสอน ถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นการถ่ายทอดทางสังคมเรื่องพฤติกรรมจิตสาธารณะจากครูประจำชั้นจึงสามารถทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิตได้

ผลการวิจัยในส่วนนี้ คล้ายคลึงกับงานวิจัยที่พบว่า เจตคติและการถ่ายทอดทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับพฤติกรรมจิตสาธารณะได้ คือสุกานดา นิ่มทองคำ (2535) พบว่า การถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม เจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่พบว่า เจตคติหรือการถ่ายทอดทางสังคมสามารถทำนายหรือมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกับพฤติกรรมจิตสาธารณะคือ วันชัย มีกลาง (2530) พบว่า ความรู้ความเข้าใจการได้รับการถ่ายทอดทางศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามหลักคำสอนในพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษา สุวลัย ธำรงค์สกุลศิริ (2537) พบว่าการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมและเจตคติต่อพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง สามารถร่วมกันทำนาย

ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ ศิริชัย ศรีเหนี่ยง (2542) พบว่า เจตคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สุขุมาล เกษมสุข (2544) พบว่า เจตคติและจิตลักษณะด้านอื่น ๆ สามารถทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียนได้

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่ไม่เข้าสู่สมการการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ทั้งนี้เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทเพียงช่วยสนับสนุนหรือเอื้อให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมจิตสาธารณะได้มากขึ้นเท่านั้น ไม่มีอิทธิพลเท่าตัวแปรจิตลักษณะซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่จะกำหนดพฤติกรรมของนักเรียน อีกทั้งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่อาจสนับสนุนให้นักเรียนทำพฤติกรรมที่ดีที่เป็นประโยชน์อย่างกว้าง ๆ ทั่ว ๆ ไปมิได้เน้นเจาะจงให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะเท่าการถ่ายทอดทางสังคมของครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและจิตใจของนักเรียน เมื่อมีการถ่ายทอดทางสังคมคือ ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนะสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยตรง รวมถึงการกระทำเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน การถ่ายทอดทางสังคมเช่นนี้จึงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของบิดามารดาเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความรักและสนับสนุนให้ลูกรู้จักใช้เหตุผลในการคิด ตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เน้นด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยตรง ดังนั้นแม้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ แต่ก็ยังมีอิทธิพลน้อยกว่าเมื่อร่วมกับเจตคติและการถ่ายทอดทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงไม่เข้าสู่สมการการทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะ ผลการวิจัยในส่วนนี้ คล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ สุขุมาล เกษมสุข (2544) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่เข้าสู่สมการการทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียน

สมมติฐานข้อ 2 "นักเรียนสาธิตที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกัน" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมว่า หญิงมีพัฒนาการทางภาษาได้เร็วกว่าชาย จึงอาจทำให้หญิงเข้าใจ

กฎเกณฑ์ทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชาย และหญิงมีการคล้อยตามสังคมสูงกว่าชาย เด็กหญิงจึงมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชาย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520 :17) และทฤษฎีทางจิตวิทยากล่าวถึงวุฒิภาวะของเด็กชายและหญิงว่า ในระดับอายุที่เท่ากัน เด็กหญิงมักมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กชาย คือมีความคิด ความเข้าใจ มีการหยั่งเห็นสิ่งต่าง ๆ ดีกว่าเด็กชาย มีเหตุผลมากกว่าเด็กชาย (กิฟลี วรรณจิยี. 2538 : 17 – 18) ดังนั้น เด็กหญิงจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่มากกว่าเด็กชาย เช่น เมื่อได้รับการสั่งสอนให้มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ เด็กหญิงจะสามารถเข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะและปฏิบัติตามได้มากกว่าเด็กชาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) และ ธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง (2547) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย อรพินท์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ์ และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549) พบว่าเยาวชนวัยรุ่นหญิงมีจิตสำนึกทางปัญญาทุกด้าน (รวมถึงจิตสาธารณะ) สูงกว่าเยาวชนวัยรุ่นชาย นอกจากนี้มีผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ คือ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมสูงกว่านักเรียนชาย และสุขุมาล เกษมสุข (2544) พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนชาย

สมมติฐานข้อ 3 "นักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อ 3 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของพลเมืองดีซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้น นักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูงจึงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ เพราะนักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูงจะเห็นคุณค่าของจิตสาธารณะและพอใจเต็มใจที่จะแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะออกมา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของโกศล มีความดี (2547) ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติไม่ดีต่อจิตสาธารณะ นอกจากนี้มีงานวิจัยที่พบผลคล้ายคลึงกันคือ สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กัลยา สุขปะทิว (2538) พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ศิริชัย ศรีเหนี่ยง (2542) พบว่าเจตคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สุขุมาล เกษมสุข (2544) พบว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและการประหยัดไฟสูงมีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่ำกว่า พรรณี บุญประกอบ และจรัล อุ่นฐิติวัฒน์ (2546) พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย

สมมติฐานข้อ 4 "นักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อ 4 ผลการวิจัยนี้เป็นเพราะว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก สนับสนุนเด็กอย่างมีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นที่ถูกต้องของเด็ก เด็กมีอิสระพอสมควรในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นบ่อเกิดของจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520 : 10) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากจึงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพรหม พรรคพวก (2550) ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรอีกสี่ตัวคือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผลการวิจัยนี้ยังคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี (2524) ที่พบว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีคะแนนความเอื้อเฟื้อสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ไพโรจน์ หวังใจชื่น (2525) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นลักษณะสำคัญที่สัมพันธ์กับทัศนะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สุกานดา นิ่มทองคำ (2535) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จิตนภา เสถียรวิริยคุณ (2536) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สุขุมาล เกษมสุข (2544) พบว่า นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมประหยัดไฟสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย พรรณี บุญประกอบ และจรัล อุ่นฐิติวัฒน์ (2546) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย

สมมติฐานข้อ 5 "นักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนสาธิตที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย" ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมาก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อ 5 ที่เป็นเช่นนี้แสดงว่าการถ่ายทอดทางสังคมจากครูประจำชั้นมีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เพราะครูประจำชั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมาก เป็นผู้ที่นักเรียนรัก เกรงใจ และเชื่อฟัง ดังนั้นการถ่ายทอดทางสังคมจากครูประจำชั้นให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ทั้งการถ่ายทอดทางตรงคือการอบรมสั่งสอน ชี้แนะ และการถ่ายทอดทางอ้อม คือการปฏิบัติเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน การถ่ายทอดทางสังคมเช่นนี้ย่อมมีผลต่อความคิด จิตใจ และการปฏิบัติของนักเรียน ดังที่งามตา วนินทานนท์ (2545 : 11) กล่าวว่า การถ่ายทอดทางสังคมเป็นกระบวนการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมของเขา บุคคลจะเรียนรู้และซึมซาบเอาความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เข้าไว้เป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิดและพฤติกรรม ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมเรื่องจิตสาธารณะจากครูประจำชั้นมากจึงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อยกว่า

ผลการวิจัยนี้คล้ายคลึงกับผลการวิจัยของสุกานดา นิ่มทองคำ (2535) ที่พบว่า การถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม และการถ่ายทอดพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม เจตคติต่อพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ อัจฉรา สุขารมณ์ และอังศินันท์ อินทรกำแหง (2548)

พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้แก่นักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ส่งผลต่อนักเรียนในทางบวกมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการถ่ายทอด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะ และการถ่ายทอดทางสังคมเป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสาธิต และพบว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะต่ำ และนักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมมากมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมน้อย จากผลการวิจัยข้างต้นจึงควรปฏิบัติดังนี้

1.1 บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน ควรได้ช่วยกันเสริมสร้างเจตคติต่อจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวางและจริงจัง ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และในสังคม

1.2 บิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้ทำงานใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนรวมถึงสื่อต่าง ๆ ในสังคม ควรได้ร่วมมือกันถ่ายทอดทางสังคมเรื่องจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม การถ่ายทอดทางสังคมจะช่วยเสริมสร้างเจตคติได้ด้วย ซึ่งจะเป็นปัจจัยร่วมกันในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากขึ้น

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย ดังนั้นบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ทุกคนควรใช้แนวทางการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในการเลี้ยงดู อบรม บุตรหลาน เด็ก และเยาวชน ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกจากจะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะแล้ว ยังส่งผลถึงพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ ด้วย

3. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย ดังนั้นควรเน้นการเสริมสร้างเจตคติและการถ่ายทอดทางสังคม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่นักเรียนชาย

4. ควรเผยแพร่ผลการวิจัยครั้งนี้ ความรู้เกี่ยวกับเจตคติ การถ่ายทอดทางสังคม และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยให้แก่ ผู้ปกครอง ครู ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อเป็นการรณรงค์ให้ความรู้และส่งเสริมการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะให้กว้างขว้างต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า เจตคติและการถ่ายทอดทางสังคมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนั้นจึงควรทำวิจัยเชิงทดลองโดยใช้ตัวแปรเจตคติและการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่นักเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยเฉพาะกับผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ เช่น เหตุผลเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นวัตกรรมทางการสอนและสื่อต่าง ๆ และทำวิจัยเชิงทดลองโดยใช้ตัวแปรเหล่านั้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ

3. ควรศึกษาและทดลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะในกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ให้กว้างขวาง ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้ได้ผลดีต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กัลยา สุขปะทิว. (2538). **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

กิฟลี วรรณจิยี. (2538). **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือเกรียงไกร.

โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2534). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

โกศล มีความดี. (2547). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ.** ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2542). **การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

งามตา วนินทานนท์. (2545). **การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์.** เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์; และคนอื่น ๆ. (2549). **สังคมวิทยา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตนภา เสถียรวิริยคุณ. (2536). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. (2542, กรกฎาคม – กันยายน). **สื่อพลัง.** 7 (3) : 2 – 19.

เจษฎา หนูรุ่น. (2551). **ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชาย โพธิสิตา. (2540). **จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ : ศึกษารายกรณี**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2530 ก). **ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม และจริยธรรมของข้าราชการ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

_____. (2530 ข). **การวัดและการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2538). **ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่น ๆ. (2540). **ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย : การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทัศนา ทองภักดี. (2528). **ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย**. ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ธรรมนันทิกา แจ้งสว่าง. (2547). **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 3. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีระพร อุวรรณโณ. (2533). **จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นัชกร ลับบัวงาม. (2540). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การบรรลุงานตามขั้นพัฒนาการ และพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยเด็กตอนกลางในภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ วท. ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). **การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่** 2. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นีออน กลิ่นรัตน์. (2526). **ค่านิยมและระบบค่านิยมของอาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย.** รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญทัน ภูบาล. (2549). **การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญมี เด็ดอนันต์กุล. (2539). **ผลของการฝึกพฤติกรรมประชาธิปไตยต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่** 2. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรรณี บุญประกอบ; และจรัล อุ่นฐิติวัฒน์. (2546) **ลักษณะทางจิตสังคมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชนไทย.** รายงานการวิจัยฉบับที่ 94. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรพรหม พรรคพวก. (2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่** 4 **ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรเทพ เสถียรนพเก้า. (2543). **ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำของนักเรียนประถมศึกษา.** ปริญญานิพนธ์ วท. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พัทยา สายหู. (2524). **การขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรม วิชาสังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม; และ สังคม สัญจร. (2543). **สำนึกไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุล.

ไพโรจน์ หวังใจชื่น. (2525). **การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครสวรรค์**. ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

มุทิตา หวังคิด. (2547). **การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่** 6. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.** 2542. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร; และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. (2524). **ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของคนไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. (2531). การถ่ายทอดทางสังคมกับงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. ใน **ประมวลบทความทางวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์**. เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก). หน้า 29 – 45. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วันชัย มีกลาง. (2530). **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตามและการได้รับการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาของนิสิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). **จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ. ด. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ศิริชัย ศรีเหนี่ยง. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.

สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด.

สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2530). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **ครูดี ผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สุกานดา นิ่มทองคำ. (2535). **ตัวแปรเชิงจิตสังคมและชีวพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุขุมาล เกษมสุข. (2544). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำและพฤติกรรมการประหยัดไฟของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุขุมาล เกษมสุข; และรังสี เกษมสุข. (2551). **การพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพัตรา สุภาพ. (2546). การขัดเกลาทางสังคม. ใน **สังคมและวัฒนธรรม**. หน้า 37 – 45. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณี ยุวชาติ. (2532). **การศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สุวลัย ธำรงค์สกุลศิริ. (2537). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ วท. ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

โสภา ชูพิกุลชัย. (2522). **จิตวิทยาสังคมประยุกต์**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ์; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). **การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 104. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อ้อมเดือน สดมณี. (2536). **ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิผลของครู**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา โฉมแฉล้ม. (2544). **จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม**. วิทยานิพนธ์ สส. ม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา สุขารมณ์; และ อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2548). **การประมวลและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับอีคิวในประเทศไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 101. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารีวรรณ รุ่งทวีวณิช. (2541). **พฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตทดลองโครงการรีไซเคิลขยะมูลฝอย ของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน**. ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Broom and Selznick. (1977). **Sociology : A Text with Adapted Reading**. Harper and Row Publishers.

Brinkerhoff, D.B.; and White, L.K. (1988). **Sociology**. St. Paul : West Publishing.

Rogers, Dorothy. (1972). **Issues in Adolescent Psychology**. New York : Meredith Corporation.

Triandis, Harry C. (1971) **Attitude and Attitude Change**. New York : John Wiley & Sons.

Wright, D. (1975). **The Psychology of Moral Behaviour**. Middlesex, England : Penquin Books Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดในการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

คำชี้แจง 1. แบบวัดมีทั้งหมด 4 ชุด ขอให้นักเรียนทำทุกชุดและทุกข้อ

2. คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อคะแนนการเรียน

3. คำตอบของนักเรียนจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และจะไม่นำไปเปิดเผย

แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

สถานภาพผู้ตอบ เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

ชั้น ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบน.....ที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

---

1. ฉันชอบล้างพู่กันให้สะอาดก่อนนำไปเก็บ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ถึงแม้จะมีห้องอื่นมาเรียนเกษตรต่อจากห้องเรา ฉันก็ยังชอบที่จะทำความสะอาดอุปกรณ์เมื่อเรียนเสร็จ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องเก็บอุปกรณ์การเรียนทุกชั่วโมง

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันไม่เห็นด้วยที่ต้องจัดมุมหนังสือนิทานทุกวัน เพราะเพื่อนๆมักมาค้นหนังสือนิทานอ่านอยู่แล้ว

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ช่วยดูแลรักษาของส่วนรวม

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันรู้สึกสนุกกับการนั่งโยกเก้าอี้ในห้องเรียน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันชอบเปิดน้ำแรงๆ ขณะล้างมือและถูสบู่

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันเต็มใจที่จะใช้อุปกรณ์การเรียนของโรงเรียนอย่างถนอม

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันยินดีที่จะเดินขึ้น-ลงบันไดชั้นเดียวแทนการใช้ลิฟท์

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันรู้สึกว่าการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดทำให้ฉันต้องอดทนต่อความไม่สะดวก

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันยินดีช่วยทำความสะอาดระเบียงหน้าห้องเรียนตามที่อาจารย์มอบหมาย

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันเต็มใจช่วยทำงานให้ส่วนรวมตามที่อาจารย์มอบหมาย

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันเต็มใจทำเวรประจำวันให้สะอาด

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันไม่พอใจถ้าอาจารย์บอกให้ฉันช่วยดูแลการเข้าแถวของน้องเด็กเล็ก

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันรู้สึกว่าไม่ยุติธรรมเลยที่อาจารย์ให้ฉันช่วยเก็บและจัดหนังสือนิทานที่เพื่อนๆทิ้งไว้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ฉันเต็มใจช่วยจัดมุมหนังสือให้เรียบร้อย แม้ไม่ใช่เวรของฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. เมื่อพบว่ามีผู้ไม่เก็บอุปกรณ์การเรียน ฉันพร้อมที่จะช่วยเก็บให้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. ฉันยินดีแจ้งให้อาจารย์ทราบหากพบว่ามีท่อน้ำรั่วในห้องน้ำ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

19. ฉันเต็มใจช่วยเก็บขยะในห้องเรียน ถึงแม้ฉันไม่ได้เป็นคนทิ้ง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

20. ฉันไม่ชอบทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

21. ฉันชอบหยิบเครื่องเขียนเครื่องใช้ของห้องเรียนไปใช้ที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

22. ฉันชอบยืมหนังสือนิทานของห้องไปเก็บไว้ที่บ้านครั้งละหลายๆเล่ม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

23. เมื่อยืมอุปกรณ์กีฬามาเล่นเสร็จแล้ว ฉันจะรีบนำไปคืนทันที

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

24. ฉันชอบเด็ดดอกไม้ที่สวนเกษตรมาดมเล่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

25. ฉันรู้สึกไม่สบายใจ ถ้าฉันเผลอหยิบเครื่องใช้ของโรงเรียนติดไปที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. ฉันชอบจองโต๊ะรับประทานอาหารไว้สำหรับกลุ่มของฉันเท่านั้น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. ถ้าฉันยืมอุปกรณ์กีฬามาเล่น ฉันยินดีให้เพื่อนๆมาเล่นด้วย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. ฉันรู้สึกอึดอัดที่ต้องใช้อุปกรณ์การเรียนร่วมกับผู้อื่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. ฉันเต็มใจแบ่งสีและพู่กันให้เพื่อนกลุ่มอื่นได้ใช้ด้วย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. ฉันยินดีให้เพื่อนๆมาใช้หนังสือค้นคว้าที่ฉันยืมมาจากห้องสมุด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

สถานภาพผู้ตอบ เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

ชั้น ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบน.....ที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

---

1. เมื่อฉันทำผิดพ่อแม่จะตักเตือนก่อนที่จะลงโทษ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่า ท่านภูมิใจในตัวฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. พ่อแม่ให้โอกาสฉันในการเลือกคบเพื่อน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. เมื่อพ่อแม่อารมณ์ไม่ดี ฉันมักถูกดุว่าแม้ไม่ได้ทำความผิด

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. พ่อแม่ให้โอกาสฉันเลือกทำกิจกรรมที่โรงเรียนด้วยตนเอง

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. พ่อแม่มักซื้อสิ่งของเครื่องใช้ให้ฉัน ตามที่ท่านเห็นสมควรโดยไม่ถามความคิดเห็นของฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. เมื่อฉันทำความผิด พ่อแม่จะลงโทษโดยไม่รับฟังเหตุผลของฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. เมื่อมีเวลาว่างพ่อแม่มักอยู่ใกล้ชิดฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. พ่อแม่ชมเชยและให้กำลังใจในขณะที่ฉันทำการบ้านหรือทำงานบ้าน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. พ่อแม่คอยถามทุกข์-สุข ที่ฉันได้รับจากโรงเรียน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. พ่อแม่ลงโทษฉันด้วยวิธีการตี

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรู้สึกเสียใจถ้าฉันไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับท่าน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ถ้าฉันทำผิดพ่อแม่จะใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือนมากกว่าใช้วิธีลงโทษ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. พ่อแม่ปลอบใจให้ฉันคลายทุกข์ได้เสมอ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. พ่อแม่ไม่ห้ามฉัน แม้ฉันเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนดึก

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ในวันหยุดครอบครัวของเรามักมีกิจกรรมร่วมกัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. พ่อแม่บอกเหตุผลทุกครั้งที่ท่านต้องขัดใจฉัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะทำกิจกรรมอะไรในวันหยุด

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. ถ้าจำเป็นจริง ๆ พ่อแม่จึงจะลงโทษฉันโดยการตี

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. พ่อแม่มักสั่งให้ฉันทำตามที่ท่านต้องการ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม

สถานภาพผู้ตอบ เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

ชั้น ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบน.....ที่ตรงกับการกระทำของอาจารย์ประจำชั้น

---

1. ถ้านักเรียนเปิดไฟและพัดลมทิ้งไว้จะถูกอาจารย์ตำหนิ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

2. อาจารย์ย้ำให้นักเรียนทำความสะอาดอุปกรณ์การเรียนก่อนนำไปเก็บ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

3. อาจารย์เก็บอุปกรณ์การสอนเมื่อใช้เสร็จ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

4. อาจารย์ชมเชยที่นักเรียนจัดมุมหนังสืออย่างเรียบร้อย

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

5. อาจารย์ทำความสะอาดอุปกรณ์การสอนก่อนนำไปเก็บ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

6. อาจารย์ใช้ชอล์กอย่างประหยัด

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

7. อาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนและของใช้ส่วนรวมอย่างถนอม

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

8. อาจารย์เตือนนักเรียนไม่ให้โยกเก้าอี้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

9. อาจารย์ตำหนินักเรียนที่เปิด-ปิดประตูแรงๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

10. อาจารย์แนะนำวิธีใช้กระดาษอย่างประหยัด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

11. อาจารย์ชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำเวรอย่างสะอาด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

12. อาจารย์ชมเชยนักเรียนที่ช่วยแจกสมุดแบบฝึกหัดตามที่อาจารย์มอบหมาย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

13. อาจารย์ตำหนินักเรียนที่ไม่ช่วยจัดมุมหนังสือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

14. อาจารย์แสดงความพอใจ ถ้านักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องตามที่อาจารย์มอบหมาย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

15. อาจารย์สอนให้นักเรียนตั้งใจทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาของส่วนรวม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

16. อาจารย์ชมเชยนักเรียนที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

17. อาจารย์อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

18. อาจารย์พอใจที่นักเรียนอาสาทำความสะอาดห้องเรียน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

19. อาจารย์พอใจที่นักเรียนอาสาจัดมุมหนังสือให้เรียบร้อย

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

20. อาจารย์ชมเชยที่นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

21. อาจารย์สอนนักเรียนไม่ให้เด็ดดอกไม้จากต้น

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

22. อาจารย์สอนนักเรียนว่าอย่ายืมเกมหรือของเล่นของห้องไปเก็บไว้ที่บ้านครั้งละหลายๆวัน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

23. อาจารย์คอยย้ำให้นักเรียนคืนหนังสือห้องสมุดตามกำหนด

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

24. อาจารย์ตำหนินักเรียนที่นำเครื่องเขียนของห้องไปใช้ที่บ้าน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

25. อาจารย์สอนนักเรียนว่าอย่านำของส่วนรวมไปเป็นของตน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

26. อาจารย์สอนนักเรียนให้แบ่งอุปกรณ์การเรียนแก่เพื่อนๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

27. อาจารย์แบ่งชอล์กและปากกาไวท์บอร์ดของห้องเราให้ห้องอื่นใช้ด้วย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

28. อาจารย์ชมเชยนักเรียนที่แบ่งอุปกรณ์กีฬาให้เพื่อนๆเล่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

29. อาจารย์พอใจที่นักเรียนแบ่งเกมและนิทานให้เพื่อนห้องอื่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

30. อาจารย์สอนนักเรียนให้แบ่งที่นั่งรับประทานอาหารแก่เพื่อนที่มาทีหลัง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

แบบสอบถามพฤติกรรมจิตสาธารณะ

สถานภาพผู้ตอบ เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

ชั้น ☐ ประถมศึกษาปีที่ 4 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 5 ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบน ..... ที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

---

1. เมื่ออ่านหนังสือนิทานส่วนกลางของห้องเรียนเสร็จแล้ว ฉันเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

2. ฉันทำความสะอาดอุปกรณ์การเรียนวิชางานบ้าน เมื่อเรียนจบชั่วโมง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

3. ฉันเก็บอุปกรณ์การเรียนศิลปะของโรงเรียนเมื่อเรียนจบชั่วโมง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

4. ถ้าพบว่ามีผู้เปิดไฟและพัดลมทิ้งไว้ ฉันจะช่วยปิด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

5. เมื่อกวาดห้องเรียนเสร็จแล้ว ฉันเก็บไม้กวาดใส่กล่องให้เรียบร้อย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

6. ถ้าอากาศไม่ร้อนมาก ฉันจะไม่ร้องขอให้เปิดแอร์ในห้องเรียน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

7. เมื่อล้างมือ ฉันจะปิดน้ำขณะฟอกสบู่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

8. ฉันไม่เดินลัดสนามหญ้าของโรงเรียน แม้จะต้องอ้อมไกล

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

9. ฉันใช้อุปกรณ์การเรียนทุกชนิดของโรงเรียนอย่างถนอม

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

10. ฉันเปิดปิดประตูและหน้าต่างห้องเรียนอย่างเบา ๆ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

11. เมื่ออาจารย์มอบหมายให้ฉันช่วยแจกแบบฝึกหัดให้เพื่อน ๆ ฉันรีบทำทันที

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

12. ฉันอยู่ช่วยจัดบอร์ดหลังเลิกเรียนตามที่อาจารย์มอบหมาย

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

13. ฉันตั้งใจจัดโต๊ะและเก้าอี้ในห้องเรียนให้เรียบร้อย ตามที่อาจารย์มอบหมาย

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

14. ฉันเคยลืมทำเวรประจำวันในห้องเรียน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

15. ถ้าอาจารย์บอกให้ฉันเก็บขยะในห้องเรียน ฉันจะรอให้เพื่อน ๆ ทำไปก่อน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

16. ฉันอาสาช่วยเก็บหนังสือ และของเล่นของห้อง ที่เพื่อน ๆ ทิ้งไว้

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

17. ฉันอาสาช่วยลบกระดานดำ เมื่อเพื่อน ๆ คนอื่นไม่ทำ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

18. ฉันอาสาแจกแบบฝึกหัดให้เพื่อน ๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

19. ฉันอาสาสมัครช่วยตรวจตราสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

20. ฉันช่วยกวาดห้องเรียนในวันที่ไม่ใช่เวรของฉัน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

21. ถ้าฉันเผลอหยิบหนังสือของห้องติดไปที่บ้าน ฉันจะรีบนำมาคืนในวันรุ่งขึ้น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

22. ฉันหยิบเครื่องเขียนส่วนกลางของห้องไปใช้ที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

23. ฉันหยิบเกมที่มุมเสริมประสบการณ์ไปเล่นที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

24. ถ้าฉันยืมอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนมาเล่นเสร็จแล้ว ฉันจะรีบนำส่งคืนทันที

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

25. ฉันยืมหนังสือนิทานของห้องไปอ่านที่บ้านคราวละหลาย ๆ วัน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

26. ฉันแบ่งอุปกรณ์การเรียนวิชาเกษตรให้แก่เพื่อนกลุ่มอื่นที่ได้รับอุปกรณ์ไม่ครบ

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

27. ฉันแบ่งให้เพื่อนอ่านหนังสือที่ฉันยืมมาจากห้องสมุด

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

28. ฉันแบ่งให้เพื่อนห้องอื่นมาเล่นเกมและอ่านหนังสือที่มุมเสริมประสบการณ์ในห้องของฉัน

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

29. ฉันแบ่งให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่นมาเล่นกีฬา ที่ฉันยืมอุปกรณ์มาจากห้องพลศึกษา

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

30. ขณะรับประทานอาหาร ถ้าเพื่อนที่มาทีหลังไม่มีโต๊ะนั่ง ฉันจะขยับที่ให้เพื่อนนั่งด้วย

....

ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง เกือบไม่เคย ไม่เคย

ภาคผนวก ข
คุณภาพของแบบวัด

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.40	16	.52
2	.50	17	.49
3	.57	18	.54
4	.44	19	.60
5	.57	20	.66
6	.43	21	.51
7	.47	22	.51
8	.51	23	.53
9	.49	24	.55
10	.35	25	.46
11	.56	26	.60
12	.71	27	.56
13	.72	28	.59
14	.59	29	.58
15	.49	30	.44

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.39
2	.50
3	.38
4	.42
5	.37
6	.28
7	.61
8	.57
9	.48
10	.37
11	.29
12	.31
13	.58
14	.54
15	.41
16	.57
17	.55
18	.53
19	.34
20	.37

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .85

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการถ่ายทอดทางสังคม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.37	16	.80
2	.55	17	.71
3	.32	18	.71
4	.59	19	.73
5	.44	20	.65
6	.32	21	.54
7	.38	22	.45
8	.34	23	.63
9	.42	24	.68
10	.58	25	.59
11	.71	26	.61
12	.58	27	.69
13	.56	28	.78
14	.71	29	.64
15	.65	30	.74

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.34	16	.36
2	.35	17	.55
3	.36	18	.66
4	.41	19	.42
5	.57	20	.35
6	.42	21	.21
7	.37	22	.32
8	.25	23	.39
9	.42	24	.31
10	.41	25	.31
11	.50	26	.45
12	.53	27	.32
13	.45	28	.24
14	.41	29	.34
15	.47	30	.59

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .87